

Landelijke Klachtencommissie voor het openbaar en het algemeen toegankelijk onderwijs

(mr. R.H. Haveman, S.J. Drijver, mr. N. Gunes)

Uitspraaknr. 02.060

Datum:

28 oktober 2002

Aangaan ongewenste (seksuele) relatie; klacht gegrond, zij het dat niet gebleken is dat er tussen verweerder en leerling seksuele betrekkingen hebben bestaan; voortgezet onderwijs.

De klacht

De ouders klagen erover dat verweerder een (ongewenste) seksuele relatie met hun dochter is aangegaan, zich uitend in het haar betasten en haar (willen en proberen te) zoenen, mede in combinatie met het meisje bij zich thuis ontvangen, privé-uitstapjes maken, kleding voor haar kopen. Verweerder is bovendien met dit gedrag doorgegaan, ook toen het meisje expliciet had aangegeven dit niet te willen.

De visie van de partijen

De leerling

De leerling vertelt dat ze toen ze les had van verweerder een tijdje verliefd op hem is geweest. Het jaar daarop had ze geen les van hem. In de loop van dat schooljaar is ze twee maal met een vriendin bij verweerder thuis langsgegaan. De leerling stelde het contact op prijs. Omdat ze regelmatig ruzie met haar vader had en ze met verweerder goed kon praten over de problemen met haar (gescheiden) ouders is ze hem vaker gaan bezoeken.

Aanvankelijk vond de leerling het wel spannend om een dergelijke relatie met een populaire docent te hebben. De relatie werd geleidelijk intenser, zij bezocht verweerder bijna dagelijks. In het voorjaar heeft verweerder haar tijdens een kussengevecht gezoend. Vanaf toen is de relatie steeds meer fysiek van aard geworden waarbij het initiatief tot lichamelijk contact steeds van verweerder uitging. Dit resulteerde in steeds vaker zoenen en ook heeft verweerder de leerling een aantal keren uitgekleed en gevingerd. Ze werkte daar niet aan mee maar heeft zich er ook niet tegen verzet omdat ze bang was dat verweerder dan de contacten zou verbreken. Verweerder wilde volgens de leerling ook met haar naar bed maar omdat ze aangaf dat ze dat echt niet wilde is het niet gebeurd. In deze periode hebben verweerder en zij ook een aantal uitstapjes gemaakt. Zij liepen dan hand in hand.

Al na enkele weken voelde de leerling zich in deze veranderde relatie niet prettig en ze heeft dat ook tegen verweerder gezegd. Die zei dat ze weer op de oude voet verder zouden gaan, dat wil zeggen in een soort vader-dochterrelatie. Volgens de leerling zocht verweerder echter toch elke keer als zij hem thuis bezocht weer lichamelijk contact.

Een hulpverlener van een instelling voor geestelijke gezondheidszorg raadde haar aan om het hele verhaal aan haar moeder te vertellen. Tot dan toe had de leerling haar ouders steeds voorgelaten dat er niets aan de hand was en dat zij met verweerder een soort relatie had als met een vader of een oom. De leerling heeft inderdaad het hele verhaal aan haar moeder verteld. In een telefoongesprek heeft ze dat weer tegen verweerder gezegd en ook dat ze verder geen contact meer met hem wilde. Verweerder reageerde volgens de leerling door te

zeggen dat hij haar nog steeds een fantastische meid vond en dat hij hoopte dat zij wel zou begrijpen dat hij de aard van hun relatie zou ontkennen.

De leerling is nog één keer naar het huis van verweerder geweest om er wat van haar spullen op te halen. Ze heeft verweerder toen nogmaals gezegd dat ze met hun relatie stopte.

De moeder

De visie van de leerling is in het klaagschrift in grote lijnen door haar moeder onderschreven.

De vader

De vader stelt dat hij er in het begin geen bezwaar tegen had dat de leerling verweerder bezocht. Toen dat echter steeds vaker gebeurde en de leerling daar geslotener over werd, veranderde dat. De vader vond dat ze elkaar veel te vaak waren gaan ontmoeten en hij wilde dat daar een einde aan kwam. Hij heeft daar contact over gehad met de moeder van de leerling, maar die vond dat er geen kwaad in de ontmoetingen stak. De vader heeft toch besloten iets aan de situatie te doen. In eerste instantie heeft hij de mentor van de klas van de leerling aangesproken. Hij heeft tegen haar gezegd dat hij weliswaar geen harde feiten had, maar dat hij niettemin wilde dat de contacten zouden stoppen. De mentor zegde toe er met verweerder over te zullen praten. De vader weet niet of dat ook inderdaad gebeurd is.

Vervolgens heeft de vader zich rechtstreeks tot verweerder gewend met het verzoek om mee te werken aan het beperken van het aantal bezoeken van de leerling. De vader verklaart dat hij na dat gesprek enigszins gerustgesteld was omdat verweerder hem uitgelegd had waarover de leerling en hij gesprekken voerden. Enige tijd later heeft de vader verweerder opnieuw aangesproken omdat de relatie hem toch niet lekker zat. Hij heeft verweerder toen verzocht de contacten met de leerling te beëindigen. Verweerder heeft dat geweigerd; hij vond dat de vader er zelf maar voor moest zorgen dat de bezoeken ophielden. Het is echter voor een ouder nagenoeg onmogelijk om een kind van deze leeftijd iets helemaal te verbieden en voor de nakoming daarvan zorg te dragen. Daarvoor was de medewerking van verweerder onontbeerlijk. De vader vindt dat een leerkracht niet mag weigeren om aan een dergelijk verzoek van een ouder te voldoen.

De vader heeft het verhaal ook aan de conciërge van de school verteld. Die vond het maar vreemd en beloofde de vader dat hij het zou bespreken. Ook hiervan weet de vader niet of dat inderdaad gebeurd is.

De vader heeft in het verweerschrift gelezen dat de leerling en hij zo veel ruzie hadden.

Volgens de vader valt dat wel mee en is het niet meer dan ouders nu eenmaal met kinderen in de puberteit hebben.

Ook heeft de vader gelezen dat verweerder zijn verhouding tot de leerling als een soort vader-dochterrelatie zag. De vader verklaart dat hem bij het lezen daarvan de haren te berge rezen. Het heeft de vader verbaasd dat de school geen actie heeft ondernomen terwijl hij toch een aantal duidelijke signalen heeft afgegeven. Ook verwondert het de vader dat de school niet beschikt over een protocol over de manier waarop leraren en leerlingen met elkaar om behoren te gaan.

De verweerder

Verweerder beschrijft hoe het contact tussen de leerling en hem zich geleidelijk ontwikkeld heeft. Hij heeft het niet als een relatie tussen een leraar en een leerling beschouwd omdat hij de leerling geen les meer gaf. Verweerder benadrukt dat alle initiatief steeds bij de leerling gelegen heeft. Ook de omschrijving van hun contact als een vader-dochterrelatie is van de leerling afkomstig. Verweerder stelde de bezoeken van de leerling aan zijn huis wel bijzonder op prijs.

De leerling had vaak ruzie met haar vader en kon daar nogal overstuur van zijn. Zij kwam bij

verweerder tot rust en praatte met hem over de problemen met haar ouders.

Wat betreft het lichamelijk contact tussen hem en de leerling stelt verweerder dat daarvan wel sprake is geweest, maar dat het nooit een seksuele dimensie heeft gehad. Verweerder omhelsde de leerling wel eens bij wijze van troost. Zij kusten elkaar als ze afscheid namen of om ergens voor te bedanken. Het hand in hand lopen vond verweerder in het begin ook wel bijzonder, maar nadat de leerling gezegd had dat ze zo ook met haar moeder liep paste het in de vader-dochterrelatie die verweerder steeds voor ogen heeft gehad. De leerling had een sleutel van het huis van verweerder.

Verweerder ontkent dat hij de leerling gekust heeft tijdens een kussengevecht. Ook ontkent verweerder dat hij de leerling heeft uitgetkleed of betast of dat hij haar op enigerlei andere wijze seksueel heeft bejegend.

Verweerder heeft met de mentor van de klas van de leerling gesproken over hun contacten. De mentor heeft hem gewaarschuwd. Ook een vriend van verweerder heeft hem gewaarschuwd. Verweerder heeft hen uitgelegd dat hij de leerling alleen maar een luisterend oor wilde bieden omdat ze daar zo'n behoefte aan had. Ook heeft verweerder tegen de mentor en de conciërge gezegd dat hij het contact met de leerling niet kon beëindigen omdat zij daardoor te zeer gekwetst zou worden.

Verder is er op school geen speciale aandacht aan besteed. Verweerder geeft te kennen dat hij niet over een onderwijsbevoegdheid beschikt en dat er in zijn (niet onderwijskundige) opleiding geen aandacht is besteed aan onderwijsaangelegenheden. Verweerder heeft geen aanleiding gezien om de situatie zelf op school aan te kaarten. Op school werd er hooguit een stilzwijgend beleid gevoerd in dit soort aangelegenheden.

Aan het eerste verzoek van de vader van de leerling, het beperken van het aantal bezoeken, heeft verweerder meegewerkt. Later is de leerling wel weer vaker bij hem geweest.

Verweerder heeft geweigerd te voldoen aan het verzoek van de vader om de contacten met de leerling te beëindigen. Verweerder is van mening dat het op de weg van de vader lag om dat te bewerkstelligen als hij dat in het belang van de leerling vond. Verweerder wilde haar niet kwetsen door haar te zeggen dat ze niet meer bij hem langs mocht komen. Achteraf vindt verweerder dat hij daarin onverstandig gehandeld heeft omdat hij nu met een klacht is geconfronteerd. Voor het overige is hij nog steeds van mening dat hij juist gehandeld heeft door de leerling te steunen in een moeilijke periode en door haar niet te laten vallen ook al drongen anderen daar wel op aan.

Pas toen de leerling haar spullen op kwam halen heeft zij verweerder geïnformeerd over de inmiddels ingediende klacht. Pas op school vernam verweerder van een conrector dat het om een klacht over seksuele intimidatie ging en pas nu ter zitting heeft hij vernomen waar die intimidatie uit zou hebben bestaan. Verweerder stelt dat dit gedeelte van de klacht aan de fantasie van de leerling is ontsproten.

In afwachting van de behandeling van de klacht door de LKC heeft zijn werkgever verweerder geschorst bij wijze van ordemaatregel.

Overwegingen van de Commissie

Verweerder heeft gesteld dat hij zijn contacten met de leerling niet beschouwt als een verhouding tussen een leraar en een leerling omdat hij de leerling in het jaar waarin die contacten zich afspeelden niet in de klas had.

Het enkele feit dat de leerling als leerling en verweerder als docent ten tijde van de contacten deel uitmaakten van dezelfde schoolgemeenschap maakt naar het oordeel van de Commissie dat er wel degelijk sprake was van een relatie tussen een leerling en een leraar.

De Commissie moet vaststellen of er in de relatie tussen de leerling en verweerder seksuele

handelingen zijn gepleegd. De verklaringen van de leerling en verweerder staan wat dat betreft lijnrecht tegenover elkaar.

Weliswaar is komen vast te staan dat tussen de leerling en verweerder een nauwe relatie bestond, maar dit kan, ook in combinatie met de verklaringen van de leerling, niet leiden tot de conclusie dat verweerder de verweten seksuele handelingen heeft verricht. Op dit onderdeel verklaart de Commissie de klacht dan ook ongegrond.

Indien daartoe aanleiding bestaat acht de Commissie zich bevoegd zich uit te spreken over een klacht, ook indien daaraan bestanddelen zijn ontvallen. Voorwaarden daarvoor zijn dat het resterende klachtgedeelte voldoende substantieel moet zijn en dat verweerder zich bij de behandeling tegen de gereduceerde klacht heeft kunnen verweren.

De Commissie is van oordeel dat het aangaan en onderhouden van de contacten tussen verweerder en de leerling ook zonder dat daarin seksuele handelingen zijn verricht voldoende substantieel is om daarover een oordeel uit te spreken. De ingediende klacht en het daartegen ingediende verweerschrift gaan daar voornamelijk over en ook bij de behandeling van de klacht ter zitting heeft dit centraal gestaan. De Commissie zal dan ook de klacht beoordelen zonder daarbij de seksuele handelingen te betrekken.

De Commissie hanteert als uitgangspunt dat een docent zich in de omgang met andere bij de schoolgemeenschap betrokkenen steeds bewust dient te blijven van professionele kaders. Daarbij geldt dat de school voor ieder die erbij betrokken is een veilige omgeving moet zijn. Er is sprake van een afhankelijkheidsrelatie tussen docent en leerling, wat leerlingen kwetsbaar maakt. Daarbij is van belang dat leerlingen in het voortgezet onderwijs zich in een kwetsbare fase van hun ontwikkeling bevinden.

Zoals boven gesteld is beschouwt de Commissie de contacten tussen verweerder en de leerling als contacten tussen een leraar en een leerling. Uit de beschreven feiten blijkt dat verweerder gedurende een periode zeer nauwe banden met de leerling heeft opgebouwd en onderhouden. Het initiatief daartoe is weliswaar van de leerling uitgegaan, maar verweerder heeft geen reden gezien terughoudendheid te betrachten. Hij wilde de leerling helpen bij het omgaan met haar problemen, haar ouders waren aanvankelijk niet tegen hun omgang en verweerder ervoer het contact zelf ook als prettig.

De Commissie komt tot het oordeel dat deze motieven geen rechtvaardiging vormen voor het, voor zover het de omgang met de leerling betreft, niet in acht nemen van bij het docentschap behorende grenzen. De begeleiding van leerlingen met problemen dient in principe niet in de privé-sfeer plaats te vinden, zeker niet zonder voorafgaand overleg met de voor die begeleiding primair verantwoordelijken. Ook dient terughoudend opgetreden te worden als het gaat om niet functionele contacten met leerlingen in de privé-sfeer. Dit geldt nog sterker voor het hebben van niet functionele lichamelijke contacten. De docent dient steeds voor ogen te hebben dat de posities van docent en leerling fundamenteel ongelijkwaardig zijn.

Nu verweerder er blijk van gegeven heeft in zijn omgang met de leerling geen oog te hebben gehad voor deze grenzen acht de Commissie de klacht gegrond voor zover het betreft het aangaan van een relatie met een leerling, los van een eventueel seksueel karakter daarvan. Bij het beoordelen van de klacht en het bepalen van de strekking van het aan het bevoegd gezag uit te brengen advies kan voorts niet voorbij worden gegaan aan het gegeven dat verweerder van diverse zijden signalen heeft ontvangen waaruit tenminste zorg over de situatie bleek. De vader van de leerling heeft verweerder twee keer benaderd waarvan één keer met het expliciete verzoek medewerking te verlenen aan het beëindigen van het contact met de leerling. Ook heeft de mentor van de klas van de leerling verweerder aangesproken over de relatie. Verweerder heeft deze signalen naast zich neergelegd, zich daarbij beroepend op de kwetsbaarheid van de leerling.

De Commissie komt tot het oordeel dat het een docent niet past om een verzoek van een ouder

dat betrekking heeft op de pedagogische begeleiding van een leerling af te wijzen op een manier zoals verweerder dat gedaan heeft. Verweerder heeft geen speciale taak in de begeleiding van zorgleerlingen op de school en ook is niet gebleken dat hij dienaangaande over specifieke kwaliteiten beschikt. De Commissie wijst als voorbeeld te dien aanzien op het feit dat verweerder zich ten opzichte van een leerlinge die hij geen les (meer) geeft niet in een leraar-leerlingverhouding voelt staan. Evenmin is gebleken dat verweerder over de problematiek van de leerling en zijn wijze van omgaan daarmee overleg gevoerd heeft met collega's die wel met zulke zorgtaken belast waren.

Een uitgelezen kans om wel zulk overleg te voeren was het moment waarop verweerder door de betreffende mentor werd aangesproken op zijn omgang met de leerling. Uit de bewoordingen waarin deze mentor zich heeft uitgelaten blijkt dat verweerder dit als een serieus te nemen signaal had dienen op te pakken. Ook daarvan is niet gebleken.

Verweerder beschikt niet over een onderwijsbevoegdheid en gedurende zijn opleiding is hij niet geschoold in het omgaan met leerlingen en andere bij het onderwijs betrokkenen. Hij is sinds vier jaar als docent aan de school verbonden. Niet gebleken is dat verweerder in die vier jaar enige vorm van specifieke pedagogisch-didactische begeleiding of scholing heeft genoten.

Evenmin is gebleken dat er op de school een structuur aanwezig is waarin signalen over (mogelijke) problematische situaties op een adequate manier kunnen worden opgepakt. Voor zover deze niet aanwezig is, de Commissie heeft het tegendeel evenmin vast kunnen stellen maar heeft daarover enige twijfel aangezien de mentor geen structureel vervolg aan een ernstig te nemen signaal heeft gegeven, zal de Commissie daarover een aanbeveling aan het bevoegd gezag richten.

Dit alles laat overigens de eigen professionele verantwoordelijkheid van verweerder onverlet. Hij heeft niet mis te verstane signalen bewust genegeerd en heeft er daardoor blijk van gegeven niet open te staan voor suggesties met betrekking tot zijn professionaliteit. Deze hardnekkigheid doet bij de Commissie ernstige twijfel rijzen over de geschiktheid van verweerder voor het vak van docent. De Commissie beveelt het bevoegd gezag dan ook aan er zorg voor te dragen verweerder niet eerder toe te laten tot het verzorgen van lesgevende taken dan nadat vast is komen te staan dat hij aan de daaraan te stellen professionele vereisten voldoet.

Oordeel van de Commissie

De Commissie komt op grond van bovenstaande overwegingen tot de conclusie dat de klacht gegrond is, zij het dat niet gebleken is dat er tussen verweerder en de leerling seksuele betrekkingen hebben bestaan.

Advies van de Commissie

De Commissie adviseert het bevoegd gezag van de school:

1. te bevorderen dat er op de school een adequaat functionerend zorgsysteem ontstaat waar in voorkomende gevallen ook gebruik van wordt gemaakt;
2. er zorg voor te dragen dat verweerder geen lesgevende taken meer verzorgt zolang niet vaststaat dat hij aan de daarvoor vereiste professionele vereisten voldoet